

# NEDERLANDS / LANDS TAAL

## WAAROM DE STANDAARD- TAAL VERDWIJNT

In een artikel in De Standaard van 17 juni jl. poneert Joop van der Horst volgende stellingen:

- **De standaardtaal staat onder druk.** Niet alleen in Vlaanderen en Nederland maar in gans Europa. Overal gaat het om hetzelfde: Slechte beheersing van de spelling, ontlezing, afnemende taalvaardigheid, sms-taal, veel woorden uit andere talen, dalende schoolprestaties op gebied van taal, tussentaal.
- **Op taalgebied is er ontzettend veel veranderd.** We lezen en schrijven anders dan 10 of 20 jaar geleden. De didactiek van het taalonderwijs is in de laatste decennia meer veranderd dan in de 500 jaar ervoor.
- **De omslag is al veel eerder begonnen dan de opmars van computer en internet.** Onze gevestigde meningen en ideeën over taal en spelling zijn in de renaissance ontstaan, dus hier ongeveer in de zestiende eeuw. Dit is dus de taalcultuur van de renaissance die ten einde loopt.
- **De kenmerken van de renaissance-taalcultuur:**
  - de taal-bij-uitstek is de geschreven taal, de gesproken taal ziet men als secundair.
  - De middeleeuwen kennen het Latijn als enige taal en daarnaast de gesproken regionale taal. De renaissance maakt van dit taalcontinuüm afzonderlijke talen: Frans, Italiaans, Duits, Engels, Nederlands....
  - De verschillende standaardtalen krijgen regels en normen en dit geldt vooral voor de geschreven taal.
- **De eerste scheuren en barsten ontstaan circa 1860-1875.** De gesproken taal wordt primair en dit wordt ondersteund door de uitvindingen van de telefoon en de grammofoon.
- **Vanaf circa 1970 stort de taalcultuur van de renaissance volledig in.** Het talenonderwijs verandert grondig, Latijn wordt als schoolvak werkelijk marginaal, de spelling wordt voor velen te moeilijk (Er is een enorme toestroom naar de middelbare school en naar het hoger onderwijs.) De standaardtaal komt onder vuur.
- **De grenzen tussen talen worden diffuus.** Vooral in het Engels. Er bestaan wereldwijd een tiental varianten van Engels waarbij wederzijdse verstaanbaarheid snel afneemt.
- **Ondertussen staan we met één been in de nieuwe taalcultuur, die grondig anders is en waarop men weinig zicht heeft.** Hoe dit komt, is op dit ogenblik moeilijk te definiëren. Het fenomeen is te vergelijken met de vraag waarom in de zestiende eeuw de renaissance zich in Europa verspreidde. Het gaat hier niet om een tijdelijke mode, het is een langetermijn beweging, die misschien al 150 jaar gaande is en die nog wel enkele decennia zal voortduren.

Het recente boek van Joop van der Horst, "Het einde van de standaardtaal", zet een groot aantal bekende feiten op een rij omtrent deze nieuwe taalcultuur.

JAARGANG 18 -  
NUMMER 7 -  
AUGUSTUS 2008

maandelijkse uitgave  
niet in juli

P 209916

verantwoordelijke  
uitgever  
Mieke Delanghe  
Bisdomkaai 11  
9000 Gent

telefoon :  
09/225.16.00

e-post :  
mieke.delanghe@vub.org  
nlandstaal@vub.org

### NIEUWE ACTIES IN DIT NUMMER

LE GUIDE VLAN	2
---------------	---

KOOPJES	3
---------	---

MAAR OOK NOG	3
--------------	---

### ANT-WOORDEN EN DADEN

ROULARTA	4
----------	---

M&S MODE	5
----------	---

INGE VERVOTTE	5
---------------	---

TAALWETWIJZER	5
---------------	---



# LE GUIDE VLAN

“Le Guide Vlan” is één van die lokale gidsen waar je adressen van zelfstandigen en vrije beroepen in kan terugvinden. Hij wordt uitgegeven in alle Waals-Brabantse gemeenten, en sinds juni 2008 ook in Sint-Genesius-Rode, dat een Vlaams-Brabantse gemeente is met faciliteiten voor de Franstaligen.

De index is alfabetisch op de Franse beroepen geklasseerd, met de Nederlandse erbij geplaatst, maar dus zonder de mogelijkheid om in het Nederlands alfabetisch op te zoeken. De straatnamen zijn enkel vermeld in het Frans.

De advertenties zijn grotendeels Franstalig, meestal van bedrijven in het Franstalig landsgedeelte. Er zijn wel gunstige uitzonderingen, bijvoorbeeld het bedrijf IBS uit Waver, dat tweetalig adverteert met voorrang voor het Nederlands. Een bedrijf uit Sint-Genesius-Rode zelf geeft zijn adres op in het Nederlands, zijn specialiteiten in het Frans, maar voegt erbij: “Nederlands gesproken”. Een troost. Een verkooppunt van Belgacom en Proximus (in Waterloo) adverteert alleen in het Frans. Een podologe adverteert in het Frans, maar voegt erbij “Sur rendez-vous Nederlands, English, Espagnol”

Het Davidsfonds van Sint-Genesius-Rode protesteerde al bij minister Marino Keulen, die Vlaams minister van Binnenlands bestuur is en bij Lodewijk De Witte, Gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant. Ze riepen ook onze hulp in bij hun protest.

SCHRIJVEN ↘

**Le Guide Vlan**  
Avenue des Etats Unis 7  
6041 GOSSELIES

BELLEN ↘

0800/23023

SCHRIJVEN ↘

**Marino Keulen**  
Vlaams minister van Binnenlands Bestuur  
Kreupelenstraat 2

1000 BRUSSEL

BELLEN ↘

02/552.65.00

FAXEN ↘

02/552.65.01

STRALEN ↘

kabinet.keulen@vlaanderen.be

SCHRIJVEN ↘

**Lodewijk De Witte**  
Gouverneur Provincie Vlaams-Brabant  
Provincieplein 1  
3010 LEUVEN

BELLEN ↘

016/26.70.76

FAXEN ↘

016/26.70.71

STRALEN ↘

kabinet.gouverneur@vlaamsbrabant.be

## V

Vêtements - général - kleding - heren .....	2455
Verres à vitres & glaces - fabr. & gross. - glas - venster & spiegel - fabr. & grooth .....	2450
Vidange de fosses - afvoerleidingen - ontsluiten .....	2460
Vidéo - bandes - duplication - videobanden - duplicatie .....	2465
Vidéo - films - location - videofilms - verhuur .....	2470
Vidéo - productions & réalisations - video - producties & realisaties .....	2475
Vidéo - films - location - videofilms - verhuur .....	2480
Vins & spiritueux - det - wijnen & sterke dranken - kleinh .....	2485
Vitrage de sécurité - veiligheidsglas .....	2490
Vitriers - glazenmakers .....	2495
Voitures anciennes - oldtimers .....	2500
Voyages - agences - reisbureaus .....	2505

## Entreprise GILLET

Rozeweideweg 10  
1640 SINT-GENESUIS-RODE  
Tél./Fax. 02/356 65 59  
Gsm. 0478/82 73 11  
coyotte-co@hotmail.com

**Expérience en transformation  
et rénovation  
Nederlands gesproken**



# KOOPJES

Tijdens de koopjesperiode in de maand juli hebben we ons geërgerd aan de teksten op de uitstalramen in de winkelstraten. Een wandeling door de Veldstraat in Gent leerde ons dat men veelal alleen het Engelse “sale” of “sales” gebruikt, maar vaak ook aanduidingen van de koopjes in verschillende talen, tot twaalf toe, maar meestal niet in het Nederlands.

Jong NV-A heeft hiertegen actie gevoerd begin juli, in Antwerpen, Gent, Knokke en Leuven. Ze hadden het vooral tegen de verfransing, onder andere in Aalst.

Een verkoopster in de Gentse Veldstraat had begrip voor de actie, maar veel is er volgens haar niet aan te doen. “We zijn een internationale winkelketen, en om de kosten te drukken wordt de reclame voor de koopjes in enkele talen over de hele wereld verspreid. Het Nederlands is daar inderdaad niet bij, want veel te kleinschalig”, aldus de verkoopster.

Waar we natuurlijk helemaal van gaan steigeren, is van ééntalig Franse teksten aan winkelramen in Vlaanderen. Bij Ulla Popken in de Zonnestraat in Gent, een kledingwinkel voor grote maten, van Duitse origine, hing enige tijd lang een affiche met “Encore 30 % sur tous les articles réduits”. Bij nazicht eind juli bleek de affiche verdwenen.

Ook bij een vestiging van de Nederlandse keten Zeeman op de Brugsesteenweg in Gent hing een ééntalig Franse affiche.

SCHRIJVEN ↘

Zeeman textielSupers  
De Schans 15  
2405 XX ALPHEN AAN DE RIJN

BELLEN ↘

+31/ 172/48.29.11

FAXEN ↘

+31/172/48.22.93

STRALEN ↘

[zeeman@zeeman.com](mailto:zeeman@zeeman.com)

SCHRIJVEN ↘

Ulla Popken G.C.V.  
Afd. Klantenservice  
PB 255  
LUIK X

BELLEN ↘

070/66.10.77

FAXEN ↘

070/66.10.88

STRALEN ↘

[service@ullapopken.be](mailto:service@ullapopken.be)

# MAAR OOK NOG

## NIGHT OF THE TEACHERS

Eind juni had in Aalst een evenement plaats dat de naam “night of the teachers” droeg. Het werd georganiseerd door “Teachers4Teachers” met “Eduka solutions”, een IT-dienstenleverancier, als hoofdsponsor. De stad Aalst verleende zijn medewerking.

Het gaat hier om een fuif voor leerkrachten om het schooljaar af te sluiten.

Teachers4Teachers noemt zich een onderwijsplatform en stelt zich tot doel de onderwijskwaliteit te verbeteren door “fun en communicatie”. Door de “positieve

vibes” en de noden op te vangen kan Teachers4Teachers “tailor made projecten” opzetten. Bedrijven zijn daarbij hun partners.

Overigens plannen ze ook al een “party” aan het einde van de vakantie, en de bezoekers van de webstek kunnen nog kiezen hoe die zal heten: “Teachers’ Start”, “End of Summer Party” of “Back To School”. Nederlandse alternatieven zijn niet voorhanden.

We hebben alle waardering voor leerkrachten, en zijn niet tegen initiatieven om hen te steunen, maar waarom moet deze organisatie zo’n overvloed aan Engelse termen gebruiken? Blijkbaar zijn alleen leerkrachten Engels welkom.



BELLEN ∨

0476/906.185  
(Chris De Vuyst)

WEBSTEK ∨

[www.teachers4teachers.be](http://www.teachers4teachers.be)

## KBC

Eén van de stuurgroepleden betaalde een treinkaartje in het Noordstation in Brussel met zijn bankkaart.

Als omschrijving van de betaling in het elektronisch KBC-bestand, kreeg hij tot zijn verbazing te lezen: "Betaling aankopen 25-06-2008 om 14.58 uur, SNCB BXL Nord met KBC-bankkaart", dus de Franse benaming voor de Belgische spoorwegen (Société des Chemins de Fer Belges), met de Franse afkorting BXL voor Bruxelles en dan ook nog Nord.

Ook een betaling in Liedekerke bleek volgens KBC aan de "SNCB" te zijn gebeurd en niet aan de NMBS.

SCHRIJVEN ∨

KBC Bank NV  
Havenlaan 2  
1080 SINT-JANS-MOLENBEEK

## ANTWOORDEN EN DADEN

### ROULARTA

In juni schreven we over een advertentie van Roularta ("Read Watch Surf") in Knack.

De reactie van de uitgeverij:

*Geachte heer,*

*Wij hebben uw schrijven van 20 juni goed ontvangen*

BELLEN ∨

078/15.21.53

STRALEN ∨

[kbc.telecenter@kbc.be](mailto:kbc.telecenter@kbc.be)

## ONDERSCHRIFTEN

In juni kwam minister van Media Geert Bourgeois in het nieuws, met een oproep tot Nederlanders en Vlamingen om elkaars tv-programma's niet langer te ondertitelen.

Wij zijn het daarmee natuurlijk volledig eens.

Eind maart van dit jaar was er in Antwerpen een bijeenkomst van vertegenwoordigers van de Stichting Taalverdediging uit Nederland, en mensen van de OVV-taalwerkgroep, de taalwerkgroep Lange Wapper Antwerpen, de Marnixring Lieven Gevaert en Nederlands Landstaal. Daar is overeengekomen om een gezamenlijke brief te sturen aan de Nederlandse en Vlaamse omroepen en aan de Vlaamse minister van Media over het onderwerp ondertiteling, omdat dit leidt tot verwijdering tussen de taalgenoten en de eenheid van het taalgebied bedreigt.

We vermoeden dat de oproep van minister Bourgeois daar een gevolg van is.

In het licht van het in ons hoofdartikel besproken fenomeen is de weinig positieve reactie van de tv-directeurs begrijpelijk, maar zeker niet goed te keuren.

*en danken u eerst en vooral voor uw eerlijke reactie.*

*Zoals u weet zijn wij actief in twee markten : de lezersmarkt en de adverteerdersmarkt.*

*Binnen de lezersmarkt kunnen wij rekening houden met de taalcode van onze klanten.*

*Concreet betekent dit dat wij voor alle titels een Nederlandse en/of Franstalige versie kunnen uitgeven.*

*De markt van adverteerders is eveneens tweetalig en*



*vooral veel beperkter in omvang, met alle keuzes van-dien.*

*Om kosten en ruimte binnen de perken te houden, wordt meestal gekozen voor een Engelstalige versie. Het reclamewereldje is vrij internationaal en vertrouwd met een tweetalige en/of een Engelse versie. De versies die u in Knack vindt, zijn vaak doorplaatsingen die initieel verschenen zijn in een dergelijke internationale omgeving.*

*Bovendien zijn de meeste magazines in de vakpers tweetalig en vertrouwd met dergelijke Engelstalige communicatie.*

*Onze motivatie om te communiceren in het Engels is dus voornamelijk van economische aard.*

*Toch willen wij benadrukken dat wij, in de mate van het mogelijke, een Nederlandse en Franse advertentie uitwerken.*

*Wij appreciëren ten zeerste uw mening en houden uw opmerking in gedachten.*

*Vriendelijke groeten*

*Veerle Vromman*

*Directeur Marketing & Communicatie*

## M&S MODE

In april hadden we het over reclame op de etalages van M&S mode in Nederland. Na lange tijd kwam er toch een antwoord.

*Beste mevrouw,*

*Uw vraag is niet eenvoudig om een antwoord op te geven. De keuze om Bruxelles te gebruiken is in Nederland gebeurt op de marketing afdeling. Deze keuze is waarschijnlijk ingegeven door het feit dat we meer winkels in Frankrijk dan in Duitsland hebben.*

*We zullen in de toekomst rekening houden met uw opmerking.*

*Met vriendelijke groeten,*

*Anneleen Van Leuven*

*Sales Management Assistant*

*M&S Mode België N.V.*

## INGE VERVOTTE

De coördinator van het Comité Vlaanderen Onafhankelijk was uitermate verbaasd toen hij, op het e-postadres van vlaanderen.onafhankelijk, een boodschap kreeg van minister Inge Vervotte. Die luidde :

“Check out my Facebook profile. I set up a Facebook profile where I can post my pictures, videos and events and I want to add you as a friend so you can see it.” Enzovoorts.

Voor wie Facebook niet kent, het is een sociaal netwerk via internet. Je kan er gratis lid van worden, je foto en profiel erop zetten en contact houden met vrienden, familieleden en zo. Het bestaat sinds 2004 en dit jaar kwam er een Nederlandstalige versie, als negende taal. Het is ontzettend populair, vooral bij jongelui, maar ook oudere mensen doen eraan mee.

Op een protest over de Engelstalige boodschap antwoordde Inge als volgt :

*Geachte Heer,*

*Bedankt voor uw reactie per e-mail. Zoals ik ook aan uw vriend meldde is het Facebook-profiel opgesteld door mijn persdienst. Wie al lid was, kreeg een persoonlijke uitnodiging. Door een technische fout kregen echter ook niet-leden een uitnodiging. Door diezelfde technische fout kon de tekst niet in het Nederlands opgesteld worden.*

*Als u de profielpagina bezoekt, zal u trouwens merken dat die volledig in het Nederlands is opgesteld. Ook mijn website is opgesteld in het Nederlands en het Frans.*

*Met vriendelijke groeten,*

*Inge Vervotte*

*Minister van Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven*

## TAALWETWIJZER

Vlaams Parlements lid voor het Vlaams Belang Luk Van Nieuwenhuysen stelde een parlementaire vraag aan Bert Anciaux, Vlaams Minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel.

Uit het Jaarbeeld 2007 van de vzw De Rand, vernemen we dat er vorig jaar 344 dossiers werden behandeld door het “taalloket”, in samenwerking met de Taalwetwijzer. Er wordt aan herinnerd dat de Taalwetwijzer een antwoord op juridische vragen stuurt naar de vraagstellers, maar dat dit enkel informatie bevat. De Taalwetwijzer dient zelf nooit een klacht in. (...)

Kan de minister verduidelijken wat er op tegen is dat de Taalwetwijzer zelf een klacht zou indienen bij de VCT, wanneer deze dienst van oordeel is dat er wel degelijk sprake is van een overtreding op de taalwetgeving ?

Het antwoord van Anciaux :

*(...) Juridisch gezien is het inderdaad mogelijk dat de Vlaamse overheid in de plaats van de burger klachten-dossiers zou indienen bij de Vaste Commissie voor Taal-*



toezicht.

*Bij de oprichting in 2002 is er echter voor gekozen om de diensten van het steunpunt te richten op het geven van advies en informatie, vanuit een oordeel dat de informatie- en doorverwijsfunctie de beste resultaten biedt. Optreden in plaats van de burger en zelf klacht indienen, behoorde dus niet tot de uitdrukkelijke opdracht van de Taalwetwijzer.*

*Hierbij moet worden aangestipt dat de informatie die het steunpunt geeft bij wijlen zeer uitgebreid is en zich niet beperkt tot het geven van een inventaris van wetgeving, rechtspraak en VCT-adviezen. (...) Waar mogelijk wordt contact opgenomen met de dienst waartegen een klacht wordt ingediend. (...)*

*In die zin heeft het steunpunt zich tot op heden kunnen profileren als een dienstverlening die gewaardeerd wordt omwille van de kwaliteit van de informatie die het verstrekt en de omzichtigheid waarmee het zich opstelt bij het in ontvangst nemen van klachten of het geven van advies. Dat heeft een aantal belangrijke effecten. Zoals ik hierboven al zei, wordt in sommige gevallen contact opgenomen met de medewerkers van diensten waartegen bij het steunpunt een klacht werd ingediend, bijvoorbeeld federale of diensten van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. In de*

*meeste gevallen worden de vragen van het steunpunt vlot en correct beantwoord. In de tweede plaats wordt de Taalwetwijzer zelf ook regelmatig geraadpleegd door personeelsleden van overheidsdiensten die niet afhankelijk van de Vlaamse overheid. Het feit dat federale en Brusselse collega-ambtenaren en personeelsleden van lokale en provinciale diensten gemakkelijk hun weg vinden naar en contact opnemen met het steunpunt is wellicht deels een gevolg van het feit dat de dienstverlening van de Taalwetwijzer niet wordt beschouwd als "conflicteus" met de belangen van de overheden en diensten waarvan die personeelsleden afhankelijk zijn.*

*Daarbij moeten we afwegen of de voordelen van de indiening en opvolging van de klachten opweegt tegen de energie en middelen die moeten worden geïnvesteerd om dit mogelijk te maken. Zoals aangehaald in mijn Beleidsbrief wil ik onderzoeken in welke mate een versterkte begeleidingsfunctie mogelijk en opportuun is. Momenteel zijn er immers geen gegevens over wat de burger uiteindelijk doet met de informatie die het steunpunt hem verstrekt. Deze gegevens wil de Taalwetwijzer in kaart brengen. Op basis daarvan wil ik nagaan of de opdracht van de Taalwetwijzer moet uitgebreid worden.*



## UITSMIJTER

Dat het verkiezen van vreemde talen boven het Nederlands, en het verzet hiertegen, niet zo nieuw is, weet iedereen die het Ampzing-genootschap kent. Behalve Ampzing waren er in vroegere tijden nog andere verdedigers van de Nederlandse taal. Hieronder een gedicht van Adriaen Hoffer (1589 - 1644) uit Zierikzee.

Solus vult scire videri (quod mecum nescit) : hij wil schijnen te weten (wat hij, net als ik, niet weet).

### Solus Vult Scire Videri

Ick weet niet wat het is met onse Nederlanders,  
Want nevens hare taal soo spreken sy noch anders,  
Het is haar niet ghenoech te spreken hare taal,  
Sy spreken Fransch, end Schots, Latijn, end als de  
Waal.

Sy weten't als een Kock te menghen, end' te scherven,  
Om soo quansuys wat eers by and're te verwerven,  
De eene seyt, *bon jour* mijn Heer, de and're weer  
Seyd *bona dies* Heer, end' swets soo even seer.

*De grace*, neen *Monsieur*, *excuse moysy* spreken,  
End' als sy spreken soo, een ander schijnt een leecken,  
Dan koomter oock *Signoor*, end' maact den Spaanschen  
geck,  
In plaatse van den dagh, is *Ditto* nu den treck.

Van waar koomt ons dit toe, te menghen soo de talen,  
End' dan van dees een woord, end' dan van die te halen,  
Ist schaarsheyd in de taal? verwert ons die de spraack?  
Neen: d'hooghmoed die ons quelt is oorsaack van de  
saack.

[www.ampzing.nl](http://www.ampzing.nl)

